

ÉLET HELYETT ÓRÁK - A BÖLCSÉSZKARON
/ avagy a kari csapdák/

mondolom nem árulok el egy nagy titkot, ha azt mondom, hogy a bölcsész-
hallgatóinak nagy része félművelt. Még mielőtt belebonyolódnék a szó mély-
geinek feltárásába, egyszerűen átsiklok fölötte, és alányegre térek:
vannak okai. Az okok pedig azok a csapdák, amik készen és félkészén vár-
nak azokat, akik nem tudnak /akarnak/ változtatni "áldozat" - sorsukon.
Csapdákat így nevezném: "Bele a közepébe", "Verkli", "Kibiccsönd!" /Han-
Elemér után - lopva/.

"Bele a közepébe". A gimnázium, a serég esetleg néhány munkahely után bele-
mentünk az egyetemi szabadságba. Hamarosan rájöttünk arra, hogy ha akarunk
megyünk, ha nem akarunk nem megyünk be, sokszor sem így, sem úgy nem értjük
mi is van szó. Hiszen az előadó, vagy a szemináriumvezető feltételezte ró-
la, hogy kívülről tudjuk Marx-Engels-Lenin összes műveit, a Bibliát, ismer-
tjük Aristotelészt, Hegelt, Lukács regényelméletét már a gimnáziumban kicédu-
ltuk; jól beszélünk angolul és németül és kicsit akarunk franciául is. Nem
szólva arról, hogy az egyetem összes alkalmazottjának összes nyomtatásban meg-
jelent opusát elolvastuk és meg is beszéltük már egymás között. Nem egy órán
ment át a nagy dilemmát, hogy: ha elolvastunk valamit, akkor miért nem arról
beszélünk, miért lettek témák általunk ismeretlen emberek, még ismeretlenebb
szófia megalapozottságokból kiinduló elképzelése: maga a mű helyett? Mi ez?:
szépségszöveg vagy tudományos összehasonlítás?

Ély nyomokat hagytak ezek az órák sokunkban. Elültette a kétely, a hiábava-
g, sokszor az utálat magvait. Nagy felelőség van elsőévben a tanárokon. Ó-
rában, általános- és középiskolában bevett szokás az év eleji felmérés, az
szintre hozás szándékával. Nálunk, ahol csak alsó pontthatár van, aztán jö-
mindenki: előnyös és hátrányos helyzetű, protekciós, szerencsés, okos és
talmas, miért nincs meg ez a rendszer?

"Verkli". A szemináriumok egy verkligyáros mestermunkái lehetnének. Idézzük
főül, hogy néz ki egy gyakorlat: Bevezetés: öt perc, referátum 10-90 perc,
vagy inkább vitázgatás vagy inkább egyetértő csönd: 10-50 perc, a tanár
magából, hogy maguk megint nem készültek: 5-20 perc, kinek-kinek izlése
ment. A szemináriumi kinokat, kálváriákat, poklokat hosszasan részletezhet-
de minek. Mindenki ismeri.

Ét viszont megjegyezném: Nem lenne talán jobb, ha az átlagosan 12/félévi
szemináriumból csak 7-8 lenne a tanár által kötött, és az utolsó 4-5 a "félidő-
döntessék el, miről is szóljon. Hátha fölvetődne valami. Egyszer, emlékszem
egyik szemináriumvezető adott nekünk egy szabad órát, mondván: döntsük el,
szeretnénk beszélgetni. Ugy meglepődöttünk, hogy szólni se bírtunk. Tehát,
yesmivel találkoznátok - példánkat látva - ne lepődjete meg, harsogjátok
verklit.

"Kibiccsönd!" Más verziók szerint kuss! A Kibic különös ismertető jegyei:
DK-tag, nem /vagy csak falból/ KISZ-tag, nem jár könyvtárba, nem delegálják,
nem is képviselik, de ha egyszer elege van és szólni szeretne, akkor a Kibic-

-déli-

+ + +

ÓRÁK HELYETT "ÉLET" A BÖLCSÉSZKARON
/ill. a középiskolában/

Ényleg, miért félműveltek a bölcsészhallgatók?...és miért kapaszkodnak a
az első hetekben, hogy "uramatyám, hova kerültem?", hogy "hogyan fogom én
venni?"...

A dolog nyitja - teljesen meglepő! - nem az egyetemen van /elásva/, hanem a iskolában; és nem csak a dolog nyitja van ott, hanem szegény ágrólszakadt iskolai tanár is. Mert tanitana ő, szegény, mindenféle csudaságokat, ha: pl. ta volna az ötvenes években az akkor tabunak számító, fehér foltnak számító kat. Őt még csak ideológiailag "képezték ki". Tanitana ő szépeket, jókat, ha ideje utánajárni, elolvasni etc..., de nincs; neki "csak" TIT-vezetni, könyv-nak lenni, KISZ-esnek lenni, uttörőnek lenni..., heti negyven órát megtarta- ideje. Nemcsak az önképzésről, órára készüléstről szokik így le sikeresen, talán még az olvasásról is. /Már bölcsész korában sem szokott az emberfia veket" csak úgy olvasgatni; minek is, mikor bőven adnak erre instrukciót! / ugyan már, mit vergődjön azzal a néhány oktondival /"mindegy-milyen-diploma" fogás/, vagy azzal az egy /ha jó, kettő! / érdeklődővel, amikor az osztály e nem az ő "területén" működik. Őker nem érdeklik a humán tudományok? Dehogy- itt jut eszembe: amikor kezdő bölcsész koromban a nagymamám meglátta, hogy sinálok /ti. olvastam/, kijelentette: "Kisfiam, ebből nem lehet megélni!". evettem, és bizonygattam..., mert még nem tudtam, amit a sok humán alapérdek-i orvos, mérnök etc. tud, hogy... tényleg nem, vagy csak alig. "Öregem, le- zom a nyolc órát, és... otthon könyv, lemez... jut rá a fizuból..." De a különbségek már az egyetemen elkezdődnek: szeretném én azt a bölcsészt , amelyik felveszi a "versenyt" egy kicsit is miveltebb TTK-ással. Lehet, hogy ud annyi adatot, évszámot..., de az olvasottsága! Kétségbeejtő! Azt mondja , hogy a Malraux írja valahol... és a Vonnegut legújabb könyvében... szóval a Kant... /meg hogy/ Wittgenstein ezt meg azt sokkal plasztikusabban fejti int mondjuk Heidegger... Mert a fránya TTK-s "ráér" olvasni, mert ő tud ango- mert neki van ideje...

Bizony, bizony, régen volt már: Babits, Németh László, Riedl Frigyes /és még ne folytatni - akár Szerb Antallal/, mind-mind középiskolai tanárok voltak... p is lenne, ha a tehetséges emberek nem negatív ösztönzők alapján választá- pályát /"ide ne, mert felkopik az állam"/, vagy ha ezek a negatív ösztönzők talán nem léteznének.

ztán itt van a bölcsészkar: azért a magasröptű, jeles gondolkodókon kívül s ül a katedrán, ill. lehet, hogy ő is magasan kvalifikált, csak valahogy dekli a jövő bölcsész műveltsége, tudása..., ezért újra elkezdni oktatni énelmet, irodalmat stb-t középiskolás fokon. És még hiányokat is pótol: a tom két pártra szakad! "minő rendszerező elme!" /jólneveltek/, és... "gye- ez benn van az Ablak-Zsiráfban!" /nekik kisöccsük van/. Hát ez van!... és yan is, mikor egyetért a csoport: "hogy miért kell egy /-l/ könyvből ollóz- " Ja, ez felolvasás-óra volt.

orsze nem lehet uniformizált az oktatás: a MALÉV is üzemeltet IL-18-as és -es gépet is, de... a duplafedelűeket már kivonták a forgalomból, és kinek netalántán eszébe bevezetni őket! /Igaz, hogy rossz a hasonlat, mert ott m megy, az leesik.../

ztán: az egyetemen át lehet csorogni - se az átcsorgó, se az egyetem nem ve- zre az öt évet; a vizsgákon a tanár is tudja, hogy öt-tizezer oldalt elol- nem lehet... és tényleg, miért nem? - mert a hallgatónak negyven órája van, u az órarendje, a - néha - középiskolás módszerű szemináriumra készülve fel- a idejét, mert az egyetemmel nyit és csuk a könyvtár /a kölcsönzés mitikus! / ha ez nem így lenne /ld. egész az elejétől!/, akkor a diák a jól megbecsült guspálya jövőjétől, a kevés oraszámu "tudó-tanár" alapos előkészítésétől stb. érelve tanulna, olvasna, nyelveket tudna, sőt, értelmiségivé válna, ... mi BÖLCSÉSZ LENNE.

...a dologban a legszomorubb az, hogy sokan közülünk a társadalmi igénytelen- lpanaszolásával csak saját igénytelenségüket bástyázzák körül.